I. N. J. C.

DISSERTATIO

DE

CLENODIIS S. ROM. IMPERII.

QUAM

PRÆSIDE

RECTORE MAGNIFICO

VIRO Nobilissimo, Amplissimo,

Consultissimo & Excellentissimo

DOMINO

ULRICO OBRECHTO,

Hist. & Eloq. P. P. Celeberrimo, Patrono, & Præceptore piâ animi devotione æternum venerando.

Ex ipsius Prælectionibus potissimum desumptam

solenniter defendet

JOHANNES DIETERICUS Storck/

Argentinensis.

Die 2. Aprilis hor. locoq; solitis.

ARGENTORATI,

Literis JOH. FRIDERICI SPOOR.

Anno M DC LXXVII.

I. N. J. C.

DE

CLENODIIS

S. ROM. IMPERII.

I.

NEmo fere hodie eſt, qui ignoret, Norimbergæ aſſeruari Cimelia quædam & Lipſana Sacri Romani Imperii. quænam vero illa ſint, & vnde, quave occaſione eò peruenerint; non eſt æque in vulgus notum; & videas inter eru-
os quoque admodum diuerſe tradi. Vnde natum
ni conſilium, pauca quædam ex *Hiſtoria Germanica*,
vſum Exercitationis Academicæ, ſeligere: quæ di-
tatem rei doceant ſuo pretio æſtimare. Pariter
n huic argumento illi offeciſſe hactenus videntur,
ſupra, & qui infra veri fidem deſcripſerunt.

II. Titulum ex vſu deſumſi: præcipuo loquen-
nagiſtro: atque illo quidem ſatis antiquo. In *con-
atione* enim *Caroli IV. de Anno* 1350. apud *Goldaſtum*
Politiſchen Reichshändlen *part. 6.* jam vocantur das
ligthum und die Kleinod des Heiligen Reichs. Ne-
à vocabulo *Clenodiorum*, vel *Clinodiorum* abhorrue-
Latini ex æuo ſequiori Scriptores. *Annales*

 Egmon-

Egmondani: Ex ſcriniis & ciſtis Abbatis violenter effractis, cum eorum inſtrumentis, plurima bona & clenodia rapuerunt. Sic & *Auctor Hiſtoriæ Auſtralis* à *Frehero* inter Scriptores rerum Germanicarum editus *ad A.C.* 1276. *Promittens Rex Bohemiæ Ottocarus Regi Vngariæ Ladislao omnes theſauros reddere, quos amita ipſius Regis Ladislai aſportauerat, eiq; tradiderat, videlicet duas coronas aureas, & ſceptra regalia, & alia quamplura clenodia aurea, quæ à tempore Regis Vngariæ Attilæ in Vngaria fuerant conſervata.* Quin & apud Græcos recentiores occurrit κλεινώδιον & κλεινώδια: vt obſeruauit *Iohannes Meurſius in Gloſſario Græco-Barbaro voc.* Κλεινώδιον.

III. *Regalia* quoque *S. R. Imperii* dici, non infrequens eſt: ſicut *inſcriptio* etiam *conſignationis Carolinæ* antea laudatæ oſtendit apud *Goldaſtum:* in qua: *Regalia* deß Heiligen Römiſchen Reichs diſerte nominantur, vti & aliis locis, quibus omnibus ſubintelligi debent *inſignia*, vti ellipſin iſtam iam ſuppleuit *Godefridus Viterbienſis Chron. part.* 19. vbi enumerationi Clenodiorum Imperialium hunc titulum præſcribit: *De Regalibus inſignibus, videlicet de ſancta cruce, de gladio, de lancea ſacra, de ſceptro, de pomo aureo, de corona, de diademate. &c.*

IV. Sed hodie nomine *Clenodiorum S. Rom. Imperii* ea fere Scriptoribus Juris publici notari tantum ſolent, quæ Norimbergæ, vt & ab initio innui, aſſeruantur: quæ cæteris Imperii inſignibus ita ſolent adiungere, vt non obſcure ab iisdem diſtinguant. Ita *Limnæus de I. P.* 1, 14, 35. annotationem de Inſignibus Imperii finiturus, ſubiicit: *Cæterum Imperii inſignibus, non incommoda relatione, Clinodia Imperii iungi poſſunt. Talia æſtimantur gladius Caroli M. lancea quæ Seruatoris noſtri aperuit latus: dextra portio Sanctæ crucis, clauus vnus, qui*

Chriſti

Christi perforauit artus & mappa, quâ ultima mensa Domini strata fuit. Eodem fere modo *Arumæus ad Aur. Bull. cap.* 22. enumeratis insignibus, addit: *Sed præter hæc Augustalis dignitatis propria ornamenta, plura sunt Clinodia & reliquiæ, quæ ex parte numerantur in vita Henrici I. Imp.* & paucis interiectis: *Sed hodie Clinodia hæc apud Ciuitatem Norimbergensem adseruantur.*

V. Et *Limnæus* quidem cur Aquilam Imperialem à Clinodiis distingueret, rationem idoneam habuit. Cæterum ex ornamentis, vt *Arumæus* vocat, *Augustalis dignitatis propriis*, pleraque comprehenduntur Clenodiis Norimbergensibus. Videtur autem *Arumæus* existimasse, ea tantum Clinodia & reliquias adseruari Norimbergæ, quæ *Goldastus* in Politischen Reichshändlen *part. 6. cap. 2.* enumerat. Cum ibi ea tantum recenseantur, quæ in Conuentu Electorali Anno 1611. Electoribus exhibita sunt: extent autem longe plura: quorum vix mediam partem ista conficiunt.

VI. Patebit id ex enumeratione pleniore, quam mox subijciemus, quæ ostendet etiam Arumæum, non recte à *Limnæo tom. I. Addit. p.* 178 argui: ac si nimis liberalem se Inclytæ Norimbergensi Reipublicæ præbuisset, cum Imperii Clinodia Noribergæ asseruari scripsit. Nam vt demus *Limnæo*, aliqua ex iis Clenodiis, quæ in sua consignatione Carolus IV. recenset, Noribergam non peruenisse. Præcipua tamen, quæ in illa nominantur, alia non esse à Noribergensibus, tanto apparebit euidentius, quanto diligentius considerabuntur.

VII. Solent autem illa, qui plenius enumerant, in tres veluti classes diuidere: prout olim etiam, cum solennis exhibitio in vsu adhuc esset, partitim

monſtrabantur. Ad primam claſſem referunt reliquias varii generis: I. Partem ſacri præſepis în quo Seruator noſter vagiit. II. Brachium Sanctæ Annæ, matris Deiparæ virginis. III. Dentem S. Johannis Baptiſtæ. IV. Partem tunicæ S. Johannis Euangeliſtæ. V. Particulas quasdam catenarum, quibus SS. Apoſtoli Petrus & Paulus, vti & S Johannes Euangeliſta vincti fuerunt. Secundæ claſſi annumerant Cimelia ad Imperatoriam coronationem pertinentia: de quibus ſuffecerit *Hartmanni Mauri* verba adſcribere. Sic autem ille in *deſcriptione Coronationis Caroli V.* apud *Goldaſtum in Politicis Imperialibus part. 3. cap. 3. pag. 271. Ornamenta Diui Caroli, quibus ex more coronandi Reges induuntur, Nurembergenſis Magiſtratus ſumma cum diligentia atque veneratione publice ad aliquot ſecula aſſeruauit, quæ tempeſtive Aquisgranum delata, vbi Reges coronandi fuerint, rurſus coronatione expleta aſportantur, ſubque fida cuſtodia recluduntur. Subnotatas autem reliquias, Nurembergenſes à Carolo geſtatas pro veris habent traduntque, & inde eximie coluntur: Dalmaticam albam holoſericam, pretioſiſſimis margaritis gemmisque diſtinctam: Auream ſtolam, margaritis quoque adornatam: Vnam cappam holoſericam, violacei coloris, cui aurum in modum Aquilæ intextum: Alterum amiculum rubei coloris contextum pari modo magnâ aureâ Aquila. Inſuper Coronam Caroli, non ferream, vt vulgus falſo autumat, &, quod magis pudendum, paſſim in Juris Profeſſorum Commentariis reperitur: ſed ex puro puto auro fabrefactam, ſic tamen vt in ea veterum laudabilis parcitas ſatis eluceat. Pomum & Sceptrum aurea. Gladium Caroli admodum grauem; vtpote à viro robuſtiſſimo verſatum: Verum non tam prodigioſæ magnitudinis, quam à tanto Heroe geſtatum credi poſſet. Præter hæc advecta*

vecta sunt hac tempestate dua Dalmatica, vna violacei, alia verò nigri coloris: dua chirotheca, unionibus pretiosissimisq; lapidibus ornata: Socculi duo aurei, stola, zona coriacea, retinaculumque eius aureum: quæomnia pretiosis lapidibus affabre picturata, redimitaq; fuere. In excerptis è descriptione Conuentus Electoralis apud *Goldastum* additur gladius S. Martini (vitiosè pro Mauricii) Thebææ legionis ducis, cuius etiam in *consignatione Carolina* mentio fit, vti & calcarium Caroli M. Tertiam denique classem constituunt sacra Lipsana Dominicæ Passionis: I. Lacinia mappæ, supra quam Cœnam ultimam cum discipulis suis Seruator noster celebrauit. vti & II. Lintei quo præcinctus fuit, cum pedes discipulorum ablueret. III. Octo spinæ coronæ Dominicæ. IV. Pars almæ crucis. V. Lancea qua Seruatoris in cruce pendentis corpus perfossum.

VIII. Esse autem ex his præcipua, eadem, quæ jam tum Caroli IV. tempore apparatum Clenodiorum S.R. Imperii constituebant, demonstratu arduum non erit, si constet, quænam illa Cimelia fuerint, quæ Sigismundus Imperator, ex arce Bohemica Karlstein, Noribergam transtulit. In hac enim à Carolo IV. fuisse recondita docet *Albertus Kranzius Vandalicorum X, 40.* *Ita* (inquit de Karlstenio) *arx præcipua, quæ multa seruabat pretiosa Regni Romani insignia, quæ illuc Carolus IV. inuexerat, de manibus perfidorum eripitur.* Percenset verò illa singillatim Martinus V. Pontifex in Bulla sua, qua Sigismundo petenti, vt illorum translationem approbaret, respondet, ex ipsius quantum apparet, Sigismundi enumeratione, hoc ordine modoque: *Ex deuota Charissimi in Christo, filij nostri, Sigismundi, Rom. Hung. & Bohem. Regis insinuatione, nobis nuper innotuit,*

tuit, quod cum magna pars vivificæ crucis, in qua Saluator noster JESVS CHRISTVS, *pro generis humani salute pendere voluit; Lancea quoque ex aliqua parte, qua latus eius miles aperuit; Clavus vnus, quo manus ipsius, eidem cruci affixa extitit; Particula præsepis, in quo Saluator ipse positus fuerat; brachium Sanctæ Annæ, & particulæ quædam cathenarum, sanctorum Petri & Pauli, Apostolorum. Tunica S. Johannis Euangelistæ; dens vnus B. Johannis Baptistæ; Gladius S. Mauricij, nec non Gladius Caroli Imperatoris, ei Angelica, vt dicitur, manu porrectus; Corona quoque, nec non sceptrum & pomum, & singula indumenta imperialia eiusdem magnifici Caroli, Reliquiæ, seu insignia Imperialia communiter appellata, intra Regnum Bohemiæ consisterent. &c.*

IX. Atque in eâdem Bullâ indicat Pontifex, Sigismundum vt quibusvis imposterum periculis eriperet Clenodia Imperialia, de idoneo ad perpetuam illorum custodiam eligendo loco deliberasse, *lustratisque animo cunctis Imperialibus ciuitatibus & locis Alemanniæ peruestigatis, multoque ad illos directo reflexu, tandem considerasse quod Imperialis Ciuitas Nurmbergensis, præ cæteris, illarum partium, Imperialibus ciuitatibus, oppidis atque locis potens, insignis & famosa, Ecclesiastico decore conspicua, Christianæ fidei, deuotissimis etiam vtriusque sexus zelatoribus, præpollens; in regenda Reipublicæ politia, singularis prudentiæ viris ornata, ac demum ipsi Regi, ex omni parte accommodatior existeret, atque ideo Reliquias & insignia ipsa ad Ciuitatem eandem, cum debita veneratione transferenda, ac ibi ad laudem DEI, & Sacri decorem Imperii reponenda prouidisse, ac decreuisse, perpetuo conseruanda.* Quando itaque commutata, & adempta iterum Noribergensi ciuitati genuina Clenodia, suspicari

Limnæus

Limnæus potuit? An inter Caroli V. & Sigiſmundi tempora? At nec ignorare id facile diligens ſatis harum rerum indagator *Hartmannus Maurus* potuiſſet, nec in tanta publicæ lucis claritate, vllo modo diſſimulare. Ne de eo jam dicam, quod Martini V. Bulla & à Nicolao V. & à Pio II. Pontificibus confirmata eſt: valde vtique inaniter, ſi vera S. R. Imperii Clenodia in cuſtodia Reip. Noribergenſis eſſe interim deſierunt. Nam eo neminem credo deuenturum, vt opinetur, inter Caroli IV. & Sigiſmundi imperia, in Bohemiâ Theſaurum hancce verorum Clenodiorum in hypobolimæorum Cimeliorum congeriem transformatum fuiſſe, quæ tanto poſtea ſtudio ac ſollicitudine Norimbergam Sigiſmundus curauerit deferri. Quî enim falli in eâ re Sigiſmundus potuit? cum præſertim ipſe Carolus IV. in conſignatione ſua profiteatur, ſe propterea Clenodia Imperialia peculiari indice complexum fuiſſe, vt Succeſſores ſui in Imperio tanto certius accuratiusque aliquando illorum rationem habere, repetitionemque poſſent inſtituere. Hic vero index, vti jam antea profeſſus ſum, quantum ad præcipua Clenodia Norica attinet, nihil ab eorundem enumeratione pleniore, diverſum continet, vti, absque vlteriore demonſtratione deprehendere quilibet poteſt, qui luſtrare illum, apud *Goldaſtum*, vel *Limnæum* operæ pretium duxerit: huc enim transſcribere temporis noſtri inſtitutique modus non ſinit.

X. Difficilioris diſquiſitionis res eſt, an vetuſtas, &, vt ita dicam, character, qui ſingulis horum Clenodiorum attribuitur, rei veritati, quatènus ex probatis monumentis adſtrui poteſt, conueniat? Et è ſacris quidem Lipſanis, quæ inter illa reperiuntur, pleraque,

B maiorem

maiorem, quàm quæ aliarum paſſim reliquiarum haberi ſolet, authoritatem ſibi hactenus non arrogarunt: magnam nimirum, apud eos duntaxat, quibus ad quiduis credendum perſuaſio, & illud inter reliquiarum præcipuè & miraculorum aſſertores natum notumque poſtulatum ſatis efficax eſt: Diuina potentia factum eſſe, ne e. g. ſegmentum de præſepi, in quod Deipara Virgo Seruatorem noſtrum reclinauit, vel annuli de catena, qua Petrus aut Paulus vincti fuerunt, vel tunica Johannis Euangeliſtæ, vel Baptiſtæ dens, inter res profanas aut initio deliteſceret, aut poſtea deperiret: Tum qui ad fidem rei nihil autumant intereſſe, in quantum cumulum collectæ è variis orbis Chriſtiani plagis ſpinæ coronæ Dominicæ, vti & claui, quibus Seruator noſter cruci affixus eſt, itemque crucis ipſius fragmina excreſcant: quòd hæc omnia varie vel hominum pietate, vel diuina virtute potuerint multiplicari.

XI. Quæ quidem omnia ſicut ipſorum patronorum ſuorum judiciis, exactiori examini & diſputationi rigidiori vltro imparia decernuntur: ita de *Sacra Lancea* quæ inter Clenodia imperialia præcipuè eminere putatur, ipſa traditionum diuerſitas attentius examen vel mereri vel prouocare videtur. Cum lanceam nominamus, cuſpidem duntaxat intelligi, puto in aperto eſſe: quam pro eâ habuit Carolus IV. Imperator, qua latus Seruatoris apertum eſt. Vti & Pontifex Martinus V. & præterea alii multi, qui eius hinc inde faciunt mentionem. Nam *Godefridus Viterbienſis* paucos opidò ſectatores eſt nactus. nominat ille autem Lanceam S. Mauricii, *part. XIX. Chron.* ſcribens:

Lancea Mauricij reliquis præmaxima ſignis
Plurima Chriſticolis peperit miracula dignis,
Clauus namque Dei iunctus habetur ei.

XII.

XII. Nouæ ſententiæ originem dedit miſſa ad Innocentium VIII. à Baiazethe Turcorum Imperatore, anno ſeculi decimi quinti XCII. Lancea. cuius dignitas cum ad authoritatem Eccleſiæ Romanæ propius, quam Noribergenſis Lanceæ ſpectare videretur; reperti ſunt, qui non aliam quam Conſtantini M. Lanceam inter Clenodia imperialia extare contenderent: quas præcipue partes propugnandas ſibi ſumſit *Jacobus Boſius de cruce triumphante lib.* 1. *cap.* 17. Et apparebat ſane ab eo præſertim tempore, quo Romana lancea in theatrum producta eſt, alterutrius venerationem periclitari, niſi nouæ artis fabri extitiſſent, qui e particula abſciſſa à Lancea Dominica, tum è lanceis Conſtantini Magni & Caroli M. vnam nobis fabricarent; atque veram quidem illam & antiquam Romæ, hanc autem nouam & ſubdititiam Norimbergæ aſſignarent. Idque poſt *Gretſerum* adſtruere conatus eſt Auctor virulentiſſimæ Paræneſeos ad Ferdinandum II. Imperatorem & Electores Imperii de transferendis Norimbergâ in alium locum Sacri Romani Reliquiis, qui ſe *Chriſtianum Erdmannum* nominauit.

XIII. Sed ſi quod verum eſt, volumus fateri, de neutra iſtarum lancearum ex idoneis hiſtoriarum monumentis, poteſt tradita opinio ſtabiliri. Eſtque omnino ipſa Lanceæ Dominicæ inuentio, non variis modo, ſed aduerſis narrationibus penitus inuoluta. De multitudine lancearum, quæ pro veris venditantur non loquor; quamuis illarum, præter Noricam, tot ferantur, quot *Diuitis oſtia Nili:*
ipſa quæ in Scriptis antiquiorum paulo, & recentiorum mentio eius occurrit, quantis coloribus ac pigmentis indiget, vt vllatenus concordet? *Andreas Cretenſis*, vt

G. Lupold. a Bebenburg. de Zel. Princ. Chriſt. c. 12.

 Ritualia

Ritualia Græcorum docent, Sophronio Hierosolymitano Episcopo, adeoque Heraclio Imperatori coævus Orator, *Homilia* 1. *de Exaltatione S. Crucis*, tradit, post resurrectionem Domini Judæos cum cæteris Passionis instrumentis etiam lanceam sacram defodisse, atque hoc totum, vt vocat θησαύρισμα, σαυρὸν καὶ τὰ περὶ τὸν σαυρὸν, ἅπαντα, τοὺς ἥλους, καὶ τὴν λόγχην, καὶ ἐν ἐπὶ τοῦ σαυροῦ ἔγραψε προσέπηξε τίτλον, *crucem, & omnia quæ ad crucem pertinent, clauos, lanceam, & titulum à Pilato scriptum atque cruci affixum*, ab Helena Constantini matre postea repertum, publicæque luci, ac venerationi expositum fuisse. Hancque scribit sub eodem Heraclio *Author Chronici Alexandrini* Hierosolymis Constantinopolin fuisse allatam, ibique publica adoratione cultam. Suo vero adhuc tempore Hierosolymis cultam testatur *Beda de Locis Terr. Sanct. cap.* 2.

XIV. Atque istam quidem *Andreæ Cretensis* de inuentione lanceæ Dominicæ traditionem tueri *Gretsero*, sociisque *Gretseri*, non magis arduum erat futurum, quam fuit cæterorum instrumentorum Dominicæ passionis veritatem asserere; per principia nimirum & postulata, ipsis, quę fingunt miraculis mirabiliora. Nisi παλιγγενεσίαν Lanceæ Antiochensis, nonnihil inde labefactari sensissent. Itaq; ipse quidem *Gretser. de Cruce T. I. lib.* 1. *cap.* 54. profitetur: *difficile esse creditu, lanceam una cum crucibus fuisse eodem die, sub vesperam, defossam, cum sine dubio fuerit propria militis.* Quanquam ipse alibi, *libro* nempe *eod. cap.* 84. eas Lanceæ Dominicæ vices memoret, vt quibus illas persuaserit, illi non sint miraturi, lanceam sacram Hierosolymis semel ab Helena effossam Antiochiæ iterum S. Andreæ reuelatione eruendam fuisse.

XV. Histo-

XV. Historiam Lanceæ Antiochiæ repertæ recenset præter *Robertum Monachum de Christian. Pr. bell. contra Turc. lib. 7. pag.* ed. Reuber. 251. *Willermus Tyrius Hist. rer. Transmar. lib. VI. cap.* 14. idemque *lib. VII. c.* 18. refert, *dubitationes populi, vtrum ea esset lancea, qua de latere Domini sanguis & unda profluxit; an res esset commentitia? ne noui quidem miraculi specie tolli potuisse: remq; quæ in dubium venerat, nullam recepisse decisionem, verum maius induxisse ambiguum.* Et superest sanè non vna ambigendi causa utrum maiori miraculo effossa, an defossa sit dicenda? Putat quidem *Gretserus*, non esse à fide alienum, Lanceam sacram, vndecunque ad Rudolphum Burgundionum Ducem deuenerit, ab hoc deuolutam esse ad Henricum Imperatorem; ab isto ad Ottonem M. ab hoc, ad Regem Angliæ; ab isto ad Antiochenos; à Principibus, qui Antiochiam expugnarunt, ad Balduinum, &c. At id certe ad fidem speciemque veri adeo prope non accedit, vel Regem Angliæ statim, acceptum ab Imperatore munus tam pretiosum fuisse in Antiochenos profusurum: Vel Antiochenis intra id temporis spatium quo credi sana ratione possunt id munus accepisse à Rege Angliæ, quoque Lancea denuo reperta est, in tanti thesauri tam supinum vel neglectum, vel obliuionem fuisse venturos, vt nulla eius penitus apud quenquam memoria superesset.

XVI. Quanquam in tota ista enumeratione Possessorum Lanceæ Dominicæ, nihil ferè est, quod non possit aperta testimoniorũ fide refelli, vel quod non dubium certe sit, atque à nemine, nisi qui coniecturis nimium indulgere velit, asseuerari liquido queat. Id quidem plures commemorant, *Luitprandus* præsertim *lib.* 4. *cap.* 12. & ex eo *Auctor vita S. Gerardi* apud *Baronium*

ad A. C. 920. & *Surium tom. V.* quod *Sigebertus Gemblacensis ad An. C.* 929. his verbis in compendium contrahit: *Lanceam mirandi operis, & clauis Jesu Christi crucifixi sanctificatam, quæ dicitur primi & Magni Constantini fuisse, donatam Rudolpho Regi Burgundionum & Italiæ, à Samsone Comite, Rex Henricus precibus, minis, muneribus, additâ etiam parte prouinciæ Sueuorum, à Rudolpho Comite extorquet, & hanc ad insigne & tutamen Imperij posteris relinquit.* At enim lanceam sacram inter insignia Imperii iam extitisse, antequam Henricus I. illi præficeretur, docet Witichindus *Annal. lib. I. pag. edit. Meibom.* 9. vbi Conradus I. moriturus, ad fratrem: *Sumtis his insignis*, inquit, *lanceâ sacrâ, armillis aureis cum chlamide, & veterum gladio Regum, ac diademate, ito ad Henricum, facito pacem cum eo, vt eum fœderatum possis habere in perpetuum.* Video equidem, esse aliquos, qui hic lanceam Caroli M. intelligendam contendant, cui particula quædam de clauis sacris fuerit innexa, quæque propterea sacra sit itidem vocata. Sed quid est dubium dubio sanare, si hoc non est? & quamnam dicemus deinceps inter Clenodia Imperii mansisse, illamne, quæ à Carolo M. an quæ à Rudolpho venit?

XVII. *Otto* certe *Frisingensis Chron. lib. 6. cap.* 18. valde reclamat *Gretseri* figmentis de translatione lanceæ ad Regem Angliæ & Antiochenos, scribit enim: *Lanceam sacram, quam Reges nostri hactenus habent, ab Arnolfo Lugdunensis Galliæ seu Burgundiæ Rege minis extorsisse Henricum.* Atque alia ratione *Willielmus Malmesburiensis de Gest. Reg. Anglor. lib II. pag.* 51. qui lanceam sacram non ab Ottone Imp. sed ab Hugone Rege Francorum ad Angliæ Regem peruenisse refert his verbis:

bis: *Princeps legationis ab Hugone Rege Francorum fuit Adulphus; is in conuentu procerum protulit munera - Lanceam Caroli Magni, quam Imperator inuictissimus contra Saracenos exercitum ducens si quando in hostem vibrauerat, nunquam nisi victor abibat: Ferebatur eadem esse, quæ Dominico lateri centurionis manu impacta pretiosi vulneris hiatu paradisum miseris mortalibus aperuit.* Et quid fiet miraculo, quo fratres suos Otto Imperator vicisse *Luitprando*, fusius; *Sigeberto* autem *Gemblacensi An. C.* 542. breuius in hunc modum memoratur: *Gislebertus & Everhardus, cum Henrico fratre Imperatoris Ottonis iuxta Rhenum contra Imperatorem bellum parantes, milites Imperatoris offendunt, & multi cum paucis congressione facta, interim in alio Rheni littore, ante clauos & lanceam Domini, lanceæ suæ infixos, in oratione prostrato Imperatore, victi terga dederunt, Henrico in brachio insanabiliter vulnerato.* Si credidit vel Imperator ipse, Otto I. vel eius successores, *virtute ac beneficio lanceæ*, vt interpretatur *Gretserus*, hanc victoriam partam fuisse; quis persuaderi sibi patietur, vel ipsum Ottonem, vel quenquam successorum permissurum fuisse, vt Germania tam pretioso Cimelio priuaretur? Sed enim neque *Sigebertus*, victoriam hanc lanceæ sacræ adscribit, neque *Luitprandus*: qui de animo etiam & proposito Imperatoris testatur: *Rex Otto* (inquit) *quoniam suis ab hostili exercitu circumuentis subuenire non poterat, recordatus populi Domini, qui repugnantes sibi Amalecitas, orationibus Moysi serui Dei deuicerat, protinus de equo descendit, seq; cum omni populo, lacrymas fundens ante victoriferos clauos manibus Domini nostri Jesu Christi affixos, suæq; lanceæ impositos, in orationem dedit; quantumq; justi viri, secundum Apostoli Jacobi sententiam, tunc valeret oratio, res manifesta probauit:*

probauit: eo namq; orante, cum ex suis nullus occumberet, hostes sunt omnes in fugam conuersi. Neque minus tamen certum est Germaniam inter cimelia sua, lanceam sacram, per ea tempora seruasse, quibus eam *Gretserus* fingit tantos terrarum tractus perambulauisse. quod & ipse *Gretserus tom.3 de cruc. lib.1. cap.* 20. agnouit: vbi hariolationes suas ipse reprobat; non multo certioribus in illarum locum coniecturis productis.

XVIII. Fueritne itaque Caroli M. an Constantini, an Mauricii, an denique illa, qua Seruatoris nostri latus apertum est, lancea, quæ hodie adhuc inter Clenodia Imperii custoditur; à nemine arbitror definiri certo posse. Ipsam in vniuersum Clenodiorum istorum antiquitatem quod attinet, dubitat *AEneas Sylvius Histor. Friderici III.* an ornamenta illa, quæ Imperatoriæ coronationi adhiberi solent, à Carolo magno usque, an vero à Carolo IV. demum descenderint? *Cæsar,* inquit de Friderico III. *quamuis ornamenta sibi pretio incredibili comparasset, in hanc tamen solennitatem, pallium, ensem, sceptrum, pomum, coronamq; Karoli magni, vt fama fuit, ex Archiuis Norenbergensium ad se deferri curauerat; hisq; vsus est: datur enim hoc vetustati, vt plus majestatis habere videantur* (antiqua)*: pondere noua carent. Quod si tales Caroli M. ornatus fuêre, constat Principes Regesque vetustiores non tam vestis ornatum, quam nominis gloriam quæsiuisse: ac facere magis, quam vestire splendide voluisse. Verum mihi singula exactius contemplanti, cum ensem inspexi, non magni illius primique Karoli, sed Quarti visus est, qui Sigismundi genitor fuit. Nam Leo Bohemicus sculptus in eo visebatur: quo ille tanquam Rex Bohemiæ vtebatur: in plebe tamen rumor mansit, magni Karoli ornamenta fuisse.* At enim argumentum de Leone Bo-

hemico

hemico, quo potiſſimum permotum ſe ſcribit Æneas, eo valere non poteſt, vt inde negetur Caroli M. gladium fuiſſe: etiamſi concedatur, Leonem â Carolo IV. demum, poſtquam inſignia ſecum in Bohemiam auexiſſet, inſculptum. Et dicebatur enſis ille Caroli antequam in Caroli IV. manus perueniſſet: ſicut ipſa quoq; *conſignatio Clenodiorum Carolina* oſtendit, in qua etiam in pallio Caroli rubro, duo leones acu picti memorantur. Conradus I. apud *Witichindum libro* I. jam nominat *gladium veterum Regum.* quod venerandam eius antiquitatem abunde ſufficienterque demonſtrat.

XIX. Cæterum ante Carolum IV. Ludouicus Bauarus Imperator aliquot Clenodiis theſaurum hunc auxiſſe videtur. Niſi aliter forte intelligenda ſunt verba *Alberti Argentinenſis Chron. ad A. C.* 1352. *Marchio Ludouicus lanceam, clauos, partem crucis Chriſti, & alia inſignia, quæ Imperio dicuntur per Ludouicum Imperatorem, patrem ſuum relicta, Regi* (Carolo IV.) *præſentauit, receptâ cautione de reducendis infra triduum, vel in* Nürenberg/ *vel in* Franckfurt *per Regem: quod non fuit impletum, ſed ea Pragam perduxit: de quo Bohemia nimium gloriatur.* Pleraque autem inde ab Henrico Aucupe, qui à Conrado acceperat, continua veluti ſucceſſione in Imperatores noſtros deuoluta ſunt. De Conrado verba *Witichindi* ſupra jam retulimus: apud quem ſequitur *pag. ead.* 9. *poſt hæc ipſe Rex Conradus moritur, Everhardus autem, vt Rex imperarat, adiit Henricum, ſeque cum omnibus theſauris illi tradidit.* Quin & opinio inualuit, jus ipſum Imperii, ſine inſignibus hiſce & Clenodiis regalibus plenum & efficax non eſſe: & viciſſim illi maxime

 promptum

promptum ad imperium aditum patere, qui insignia in suam potestatem redegisset. *Albertus Stadensis Chron. ad A. C.* 1126. *Luderus qui & Lotharius hoc modo electus est. Fridericus Dux Sueuiæ, post mortem Henrici avunculi sui accepit regalia, certissimus, quod à Principibus eligeretur. Sed Albertus Moguntinus, ab Henrico quondam captiuatus, iniuriam in nepote vindicare disponens, complicibus coadunatis, consilium concepit, quo regalia potestati Friderici eripiant, & sic ad alium eligendum roborentur.* Ita *Scriptor vitæ Henrici IV.* apud *Reuberum p.* 190. de Filio, Henrico nimirum V. imperium patri ademturo: *statim misso legato,* inquit, *patri mandauit, vt si vitam seruare vellet, absq; mora sibi crucem, coronam, & lanceam, cæteraque Regalia transmitteret.*

XX. Idque præter ingens rei ob antiquitatem præcipue æstimatæ, pretium, incitasse Imperatores nostros videtur, vt tam diligenter custodiæ horum Clenodiorum semper inuigilarent. *Abbas Vrspergensis in Chron. A. C.* 1124. annotat de Henrico V. *eum cum morti vicinus esset, coronam cæteraque Regalia, usque ad conuentum Principum conseruanda in castello firmissimo, quod Hamirstein dicitur, reponi disposuisse.* Idem de Ottone IV. ad *A. C.* 1209. *Insignia Imperialia apud Mediolanum commisit: vnde magnum fauorem à Mediolanensibus acquisiuit.* & ad *A. C.* 1221. de Friderico II. *Insignia Imperii videlicet coronam & alia, remittit in Alemanniam, faciens ea custodiri sub potestate Eberhardi de Tanne ministerialis & dapiferi sui, in* Walpurc. Videntur autem, etiam antequam à Carolo IV. in Bohemiam transferrentur, Noribergæ custodita jam fuisse: Sic enim *Auctor Chronici Belgici magni* apud *Pistorium p.* 304. *Anno eiusdem regni*

Caroli

Caroli quarto , *Carolus Imperator,de Nurenburg in suam ciuitatem Pragensem transtulit lanceam, qua latus Domini nostri JESV CHRISTI fuit apertum & transfixum, simul & brachium dextrum sanctæ crucis, cum clauo Domini, mensale Christi, quod habuit in cœna, gladium Caroli Magni, quem recepit ab Angelo, nec non alias reliquias plurimas.* Qua de caussa Sigismundus Imperator postea A.C. 1424. custodiam Noribergensi Reip. iterum detulerit, constat ex iis, quæ supra è *Bulla Martini V. Pontificis* adscripta sunt. Nos cum eruditissimo Viro *Jo. Christophoro* Wagenseilio *disput. Jur. Publ. IV. th.* 15. Felicem prædicamus Inclytam Rempublicam, quod Imperii sacrum seruat thesaurum: sed longe feliciorem, quia *credita sunt illi eloquia Dei.*

XXI. Supererat, vt de Festo Clenodiorum, lanceæ scil. & clauorum Domini ab Innocentio VI. A. C. 1353. instituto aliqua annotaremus. Sed impletus est instituti nostri modus: quem studiorum meorum genus & temporis breuitas arctioribus terminis inclusit.

Corolla-

COROLLARIA.

I.

Friderici I. Barbarossæ collum à Pontifice calcatum esse, non à veritate tantum, sed & ab omni veritatis similitudine recedit.

II.

Valde non impium modo, sed etiam ineptum est, quod Baronius laudat Cœlestinum III. coronâ Imperatoriâ pedibus ludentem. quid enim vanum magis, quam laudare id, quod nec factum certo constat, quodque si constaret factum, foret scelestissimum?

Quod dedit ista caput nobis Clinodia, *certè*
In docto plures condit opes *cerebro.*
Hinc hastam *Storcki prome in certamine* sacram
Et vinces *vanâ relligione procul.*
At quæ inter libros Clenodia *possidet ista,*
Thesauris *condat Bibliotheca suis.*

f.

M. Joh. Caspar Kuhn/
P. L. C.

FINIS.